

Our midrash

1. Midrash, Bereishit Rabbah 30:8b

היה

אמר רבי יוחנן כל מי שנאמר בו "היה" מתחלתו ועד סופו הוא צדיק.

התיבון ליה והכתיב "אחד היה אברהם וירש את הארץ"! מעתה הוא תחלתו והוא סופו?

- אמר להון אף היא לא תברא, דהא רבי לוי בשם ריש לקיש אמר בן ג' שנים הכיר אברהם את בוראו וכו'.
- ר' חנינא ור' יוחנן תרווייהון אמרין בן ארבעים וח' שנה הכיר אברהם את בוראו, ומה אני מקיים "היה"? שהיה מתוקן להדריך כל העולם כולו בתשובה.

○ "הן האדם היה", מתוקן למיתה.

○ נחש היה מתוקן לפורענות.

○ קין היה מתוקן לגלות.

○ איוב היה מתוקן ליסורין.

○ נח היה מתוקן לנס.

○ משה היה מתוקן לגואל.

○ מרדכי היה מתוקן לגאולה.

"He was"

R' Yochanan said: Anyone regarding whom "he was" is stated, was righteous from start to finish.

They challenged him: Ezekiel 33:24 says, "Avraham was one, and he inherited the land!" Was he then the same at the start of his life and at the end?

- R' Yochanan replied: This does not break it; R' Levi said, citing Reish Lakish, that Avraham recognized his Creator at the age of three.
- R' Chanina and R' Yochanan both said that Avraham was 48 when he recognized his Creator. What do we do with "he was"? He was suited to lead the world in repentance.
 - "Yes, the man is" – Suited for death. (Bereishit 3:22)
 - The serpent was suited for punishment. (Bereishit 3:1)
 - Kayin was suited for exile. (Bereishit 4:2)
 - Job was suited for suffering. (Job 1:1)
 - Noach was suited for a miracle. (Bereishit 6:9)
 - Moshe was suited to be a redeemer. (Shemot 3:1)
 - Mordechai was suited for redemption. (Esther 2:5)

What did that mean?!

2. Eitz Yosef to Bereishit Rabbah 30:8b

אדם: היה מתוקן למיתה, ולא שאילולא שחטא היה חי, אלא מתחלת הבריאה היה מתוקן למיתה, ומה שנגזרה בחטא אדם עילה היתה. קין: מתוקן לגלות שישפוך דם אחיו.

איוב: מתוקן ליסורין כי ד' חפץ דכאו להראות כי ד' צדיק יבחן.

נח: מתוקן לנס, שמתחלת ברייתו היה עומד לכך, ולא שהצלתו היה להשאיר לעולם שארית.

משה: מתוקן לגואל ולא לצורך השעה שלא נמצא טוב ממנו.

במרדכי נקט "מתוקן לגאולה" שישראל נגאלו על ידו וגאולה היתה לו ג"כ.

Adam: He was suited for death, and not that he would have lived had he not sinned. Rather, from the start of Creation he was suited for death. The fact that Adam's sin triggered the decree was a cause.

Kayin: He was suited for exile, for he would spill his brother's blood.

Job: He was suited for suffering, for Gd wished to lower him, to demonstrate that He tests the righteous.

Noach: He was suited for a miracle; from the start of his creation he was set for this. It was not that he was saved [only] in order to leave a remnant for the world.

Moshe: He was suited for a Redeemer; it was not just the exigency of the moment, that no one better was found.

Regarding Mordechai it says "suited for redemption" because although Israel was redeemed at his hand, he was also redeemed.